

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання економіки
Протокол № 2 від 01.09.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	всі
Спеціальність	всі
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	всі

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробник:

к.ю.н., доцент

Олександр ЛИСЯК

Завідувач кафедри
правового регулювання
економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Харків
2023

ВСТУП

Господарське право як навчальна дисципліна являє собою систему теоретичних і прикладних знань про науку господарського права, місце господарського права в загальній системі права, його основні правові інститути.

Актуальність навчальної дисципліни та її роль у підготовці фахівців однозначною, зважаючи на той факт, що навички, отримані здобувачами в процесі вивчення навчальної дисципліни, та результати навчання, яких дозволить досягти навчальний процес, зможуть задовольнити потреби здобувачів у необхідності стати фахівцями, здатними чітко і оперативно реагувати на зміни законодавства у будь-якій сфері господарювання, а також застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях, що необхідно в умовах сучасних процесів становлення державної економіки.

Метою навчальної дисципліни «Господарське право» є надання здобувачам вищої освіти необхідних теоретичних знань про правове регулювання господарських правовідносин, набуття ними основних умінь по застосуванню норм господарського законодавства на практиці, підготовка кваліфікаційних фахівців, які б могли успішно працювати в ринкових умовах, формування практичних навичок у здобувачів у сфері господарської діяльності, необхідних для здійснення захисту законних прав та інтересів суб'єктів господарських правовідносин.

Завданнями навчальної дисципліни є: формування у здобувачів знань предметної області та розуміння професійної діяльності, знання і розуміння завдань, принципів, доктрин, а також змісту правових інститутів господарського права; оволодіння здатністю застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатністю до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, аналізу правових проблем та обґрунтування правових позицій, здатністю до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації, здійснення правового супроводу діяльності суб'єктів господарювання.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність суспільних відносин щодо правового регулювання земельного фонду України, щодо набуття та припинення прав на земельні ділянки, порядку та механізмів відчуження земельних ділянок або прав на них.

Об'єктом навчальної дисципліни є господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність працювати в команді. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.	<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.</p> <p>Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p>
Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>Здатність працювати в команді.</p> <p>Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.</p> <p>Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p>
Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність працювати в команді.</p>

	<p>Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.</p> <p>Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>
<p>Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.</p>	<p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.</p> <p>Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>
<p>Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p>	<p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.</p> <p>Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>
<p>Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.</p>	<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p>

	<p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.</p> <p>Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>
<p>Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>	<p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>Здатність працювати в команді.</p> <p>Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади господарської діяльності. Суб'єкти господарювання.

Тема 1. Загальні положення про господарське право. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання.

1.1. Поняття, ознаки та види господарських відносин.

Поняття господарських правовідносин. Характерні риси господарських правовідносин. Ознаки господарських відносин. Види господарських правовідносин: виробничо-господарські, організаційно-господарські, внутрішньогосподарські правовідносини.

1.2. Поняття і предмет господарського права.

Поняття господарського права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни. Поняття предмету регулювання господарського права.

Розмежування відносин у сфері господарювання з іншими видами відносин, які не є предметом регулювання Господарського кодексу України.

1.3. Основні принципи господарського права та методи правового регулювання господарських відносин.

Поняття принципів господарського права. Класифікація принципів господарського права. Поняття методів господарського права. Поняття правового господарського порядку. Конституційні основи господарського порядку в Україні. Принципи методів правового регулювання. Види методів правового регулювання господарських відносин та їх характеристика: метод приписів, метод автономних рішень, метод координації, метод рекомендацій. Поняття імперативного та диспозитивного методу правового регулювання господарських відносин.

1.4. Джерела господарського права. Система господарського законодавства України.

Поняття джерела господарського права. Поняття нормативно-правового акту господарського права. Конституція України як основне джерело господарського права. Господарський кодекс України як основний нормативно-правовий акт господарського права. Правовий звичай як джерело права. Поняття нормативного договору та його види. Міжнародні договори як джерела господарського права. Правова доктрина як джерело господарського права. Судова практика як джерело господарського права та її вплив на формування загальнообов'язкових правил поведінки у сфері господарювання. Поняття системи господарського законодавства та її структура.

1.5. Поняття та види господарської діяльності.

Поняття та ознаки господарської діяльності. Класифікація видів господарської діяльності. Ознаки підприємницької діяльності. Зміст принципу свободи підприємницької діяльності.

1.6. Участь держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності.

Класифікація функцій держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності. Поняття органів загальної компетенції та системи органів спеціальної компетенції.

1.7. Форми реалізації державою економічної політики. Основні напрями економічної політики держави. Прогнозування та планування економічного і соціального розвитку.

Поняття державної економічної політики. Характеристика основних напрямів економічної політики. Види форм реалізації державної економічної політики: поняття економічної стратегії та економічної тактики. Поняття прогнозування та планування економічного і соціального розвитку. Класифікація прогнозних і програмних документів, які розробляються та затверджуються уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Зміст прогнозних документів. Основні форми державного планування господарської діяльності.

1.8. Засоби державного регулювання господарської діяльності. Податки в механізмі державного регулювання господарської діяльності. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю. Захист прав суб'єктів господарювання та споживачів.

Поняття державного регулювання господарської діяльності. Види основних засобів регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання (поняття державного замовлення, державного контракту, ліцензування, патентування певних видів господарської діяльності, квотування). Поняття торгового патенту. Умови застосування стандартів, кодексів ustalеної практики чи їх окремих положень. Зміст дотації, компенсації та доплати суб'єктам господарювання. Податки як складова в механізмі державного регулювання господарської діяльності. Вимоги до законів, якими регулюється оподаткування суб'єктів господарювання. Поняття державного контролю (нагляду). Сфери здійснення державного контролю (нагляду). Планові та позапланові заходи державного контролю (нагляду). Характеристика прав та законних інтересів суб'єктів господарювання та споживачів.

Тема 2. Загальні положення про суб'єктів господарювання. Правовий статус підприємств та їх об'єднань.

2.1. Підприємництво як вид господарської діяльності. Некомерційне господарювання.

Поняття підприємництва. Ознаки підприємництва. Поняття свободи підприємницької діяльності. Характеристика принципів підприємницької діяльності. Види організаційно-правових форм підприємництва. Права підприємців. Державні гарантії для підприємців. Обов'язки підприємців. Особливості здійснення підприємницької діяльності на території України, на її континентальному шельфі та у виключній (морській) економічній зоні. Припинення підприємницької діяльності. Поняття некомерційного господарювання. Порядок здійснення некомерційної господарської діяльності. Поняття суб'єктів господарювання державного сектора економіки. Поняття суб'єктів господарювання комунального сектора економіки. Порядок здійснення некомерційної господарської діяльності суб'єктами господарювання.

2.2. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарювання.

Поняття суб'єктів господарювання. Ознаки та види суб'єктів господарювання. Види суб'єктів господарювання. Класифікація суб'єктів господарювання за способом та організацією здійснення господарської діяльності, за походженням капіталу, за формою власності, за метою діяльності, за кількістю працюючих та економічними показниками.

2.3. Створення суб'єкта господарювання. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання. Припинення суб'єктів господарювання або їх діяльності.

Правова підстава створення суб'єкта господарювання. Умови для визначення порядку створення суб'єкта господарювання. Класифікація видів порядку створення суб'єкта господарювання. Етапи створення суб'єкта господарювання.

Порядок державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців. Поняття державного реєстратора юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Види компетенції суб'єктів господарювання за обсягом прав і обов'язків. Класифікація та перелік прав суб'єктів господарювання. Класифікація та перелік обов'язків суб'єктів господарювання. Зміст поняття припинення суб'єкта господарювання. Способи припинення суб'єктів господарювання – юридичних осіб: реорганізація, злиття, приєднання, поділ, перетворення, ліквідація. Види припинення суб'єктів господарювання за юридичними підставами. Загальні та спеціальні підстави для постановлення судового рішення щодо припинення юридичної особи.

2.4. Поняття, ознаки, види та організаційно-правові форми підприємств.

Поняття та ознаки підприємства. Види та організаційні форми підприємств залежно від форм власності, за наявністю у статутному капіталі іноземної інвестиції та її розміру, залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного капіталу, за кількістю працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік.

2.5. Створення підприємств. Організаційна структура підприємства. Припинення підприємств чи їх діяльності.

Створення підприємства залежно від форми власності. Статут підприємства. Створення підприємства на підставі модельного статуту. Статутний капітал підприємства. Організаційна структура підприємства. Управління підприємством. Трудовий колектив підприємства. Майно підприємства. Єдиний майновий комплекс підприємства. Підстави припинення підприємства.

2.6. Державні та комунальні унітарні підприємства.

Поняття державного унітарного підприємства. Майно державного унітарного підприємства. Право господарського відання та право оперативного управління. Вимоги до найменування державного унітарного підприємства. Органи управління державного унітарного підприємства. Обов'язкове оприлюднення інформації про свою діяльність державного унітарного підприємства. Види державних унітарних підприємств. Поняття та характеристика державного комерційного підприємства. Поняття та характеристика державного некомерційного підприємства. Поняття та характеристика казенного підприємства. Поняття та характеристика комунального унітарного підприємства. Види комунальних унітарних підприємств. Правовий статус комунального комерційного та комунального некомерційного підприємства. **2.7.**

Приватні підприємства. Інші види підприємств.

Поняття приватного підприємства. Поняття та характеристика фермерського господарства. Поняття та характеристика підприємства з іноземними інвестиціями.

2.8. Поняття та ознаки об'єднань підприємств. Види об'єднань підприємств.

Поняття об'єднання підприємств. Ознаки об'єднань підприємств. Види об'єднань підприємств залежно від порядку заснування.

2.9. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств.

Загальна характеристика господарського об'єднання. Загальна характеристика державних (комунальних) господарських об'єднань. Загальна характеристика організаційно-правових форм об'єднань підприємств (асоціація, корпорація, консорціум, концерн).

2.10. Створення, припинення управління об'єднанням підприємств.

Загальні засади створення об'єднання підприємств. Права підприємств-учасників господарського об'єднання. Обмеження прав підприємств, які входять до державного або комунального господарського об'єднання. Форми припинення об'єднань підприємств.

2.11. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії.

Поняття асоційованих підприємств (господарських організацій). Проста та вирішальна залежність між асоційованими підприємствами. Поняття холдингової компанії.

Тема 3. Правовий статус підприємств колективної власності, кредитних спілок, підприємств релігійних організацій та благодійних організацій. Громадянин як суб'єкт господарювання.

3.1. Поняття підприємства колективної власності. Поняття кооперативу.

Визначення підприємства колективної власності. Підстави виникнення підприємств колективної власності. Загальна характеристика підприємства колективної власності. Визначення кооперативу та його загальні ознаки. Види кооперативів.

3.2. Порядок створення кооперативу. Членство в кооперативі. Органи управління кооперативу.

Порядок створення кооперативу. Поняття членів кооперативу. Вступ до кооперативу. Основні права члена кооперативу. Основні обов'язки члена кооперативу. Припинення членства в кооперативі. Асоційоване членство в кооперативі. Органи управління кооперативу (загальні збори кооперативу та їх компетенція, виконавчий органом кооперативу та його компетенція, спостережна рада кооперативу та її повноваження).

3.3. Майно кооперативу та джерела його формування. Фонди кооперативу.

Джерела формування майна кооперативу. Володіння, користування та розпорядження майном кооперативу. Права членів кооперативу на його майно. Земля кооперативу. Пайовий, неподільний, резервний та спеціальний фонд кооперативу. Паї членів кооперативу.

3.4. Економічні засади діяльності кооперативів. Майнова відповідальність кооперативу та його членів. Реорганізація та ліквідація кооперативу.

Економічні засади діяльності кооперативів. Дохід кооперативу та його розподіл. Кооперативні виплати. Виплати на паї. Майнова відповідальність кооперативу та його членів. Порядок реорганізації та ліквідації кооперативу.

3.5. Поняття кооперативного об'єднання. Трудові відносини в кооперативних організаціях. Правовий статус виробничого кооперативу.

Поняття кооперативного об'єднання та членство в ньому. Порядок створення кооперативного об'єднання. Набуття статусу юридичної особи. Трудові відносини в кооперативних організаціях. Поняття виробничого кооперативу. Особливості правового статусу виробничого кооперативу (найменування, принципи діяльності, загальні умови створення, членство, мета створення).

3.6. Споживча кооперація. Підприємства споживчої кооперації.

Поняття споживчої кооперації. Поняття споживчого товариства. Членство в споживчому товаристві. Права членів споживчого товариства. Вищий орган управління споживчим товариством. Спілки споживчих товариств. Вищий орган управління спілки споживчих товариств. Власність споживчої кооперації та споживчих товариств. Майно споживчих товариств та їх спілок. Основи господарської діяльності споживчих товариств та їх спілок. Права споживчих товариств та їх спілок. Доходи і ціноутворення в споживчих товариствах та їх спілках. Реорганізація та ліквідація споживчого товариства, спілки.

3.7. Правовий статус підприємства релігійної організації.

Поняття підприємства об'єднання громадян, релігійної організації. Загальна характеристика правового статусу підприємства релігійної організації: засновники; статутні документи; статутний капітал; особливості господарської діяльності.

3.8. Правовий статус кредитних спілок у сфері господарювання.

Поняття кредитної спілки. Особливості правового статусу кредитної спілки у сфері господарювання: статус юридичної особи; набуття кредитною спілкою статусу фінансової установи; ліцензування; мета створення; засновники; членство у кредитній спілці; статутні документи; органи управління; майно кредитної спілки; капітал, резерви та інші фонди кредитної спілки; кошти членів кредитної спілки; відмінність кредитної спілки від інших фінансових установ; припинення діяльності кредитної спілки.

3.9. Правовий статус благодійних організацій у сфері господарювання.

Поняття благодійної організації. Особливості правового статусу благодійної організації у сфері господарювання: основні сфери благодійної діяльності; засновники; типи створення благодійних організацій; зміст діяльності благодійної організації; мета благодійної організації; органи управління; припинення благодійної організації.

3.10. Поняття фізичної особи-підприємця. Набуття статусу підприємця. Основні права та обов'язки фізичної особи-підприємця. Припинення діяльності фізичної особи-підприємця.

Поняття громадянина як суб'єкта господарювання. Поняття фізичної особи-підприємця. Поняття обмеження вибору господарської діяльності фізичною особою – підприємцем. Набуття статусу підприємця. Права фізичної особи-підприємця. Обов'язки фізичної особи-підприємця. Припинення діяльності та державна реєстрація припинення діяльності фізичної особи-підприємця.

Тема 4. Правовий статус господарських товариств.

4.1. Поняття та види господарського товариства.

Поняття господарського товариства. Види господарських товариств.

4.2. Створення господарських товариств. Установчі документи господарських товариств.

Поняття створення господарського товариства. Способи створення господарських товариств. Вимоги до найменування господарського товариства. Місцезнаходження (розташування) господарського товариства. Учасники господарського товариства. Строк діяльності господарського товариства. Державна реєстрація господарського товариства. Установчі документи господарських товариств.

4.3. Склад і правовий режим майна господарських товариств.

Склад майна господарських товариств. Поняття статутного капіталу господарського товариства, вкладу до статутного (складеного) капіталу. Грошова оцінка вкладу учасника. Заборони щодо майна, що може бути вкладом до статутного капіталу.

4.4. Органи управління господарських товариств.

Види органів управління господарських товариств. Вищий орган управління (загальні збори). Виконавчий орган. Права учасників господарського товариства. Обов'язки учасників господарського товариства. Посадові особи органів управління товариства. Відшкодування збитків, завданих посадовою особою.

4.5. Припинення господарських товариств.

Види припинення господарських товариств. Форми реорганізації господарських товариств.

Тема 5. Правовий статус товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю.

5.1. Поняття про товариство з обмеженою відповідальністю. Учасники товариства, їх права та обов'язки. Поняття про корпоративний договір та безвідкличну довіреність з корпоративних прав.

Поняття про товариство з обмеженою відповідальністю. Учасники товариства з обмеженою відповідальністю. Права учасників товариства з обмеженою відповідальністю. Обов'язки учасників товариства з обмеженою відповідальністю. Поняття корпоративного договору. Види корпоративного договору. Сторони корпоративного договору. Дата укладення та строк дії корпоративного договору. Умови корпоративного договору. Питання, які можуть бути вирішені за допомогою корпоративного договору. Поняття безвідкличної довіреності з корпоративних прав. Відмінність безвідкличної довіреності від «звичайної». Мета видачі безвідкличної довіреності з корпоративних прав.

5.2. Створення товариства. Статутний капітал та вклади учасників. Управління товариством.

Підстави створення товариства з обмеженою відповідальністю. Договір про створення товариства з обмеженою відповідальністю. Вимоги до найменування

товариства з обмеженою відповідальністю. Установчий документ товариства з обмеженою відповідальністю. Модельний статут: його зміст, переваги та недоліки. Розмір статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю. Вклад учасника товариства з обмеженою відповідальністю. Збільшення статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю та порядок його здійснення. Види додаткових вкладів. Строки внесення вкладів учасниками товариства з обмеженою відповідальністю. Порядок внесення додаткового вкладу на підставі договору. Зменшення статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю та порядок його здійснення. Переважне право учасника товариства з обмеженою відповідальністю та порядок його реалізації. Відчуження частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю іншим учасникам товариства або третім особам. Звернення стягнення на частку учасника товариства з обмеженою відповідальністю. Перехід частки до спадкоємця або правонаступника учасника товариства з обмеженою відповідальністю. Вихід учасника з товариства з обмеженою відповідальністю. Набуття товариством з обмеженою відповідальністю частки у власному статутному капіталі. Виплата дивідендів. Органи управління товариством та їх повноваження.

5.3. Поняття про значні правочини та правочини, щодо вчинення яких є заінтересованість.

Поняття значного правочину. Рішення про надання згоди на вчинення значного правочину. Поняття правочину, щодо якого є заінтересованість. Відповідальність посадових осіб товариства з обмеженою відповідальністю за порушення порядку вчинення значних правочинів та правочинів, щодо яких є заінтересованість.

5.4. Відповідальність товариства та його учасників. Виділ та припинення товариства.

Особливості відповідальності: товариства з обмеженою відповідальністю, учасників товариства з обмеженою відповідальністю, посадових осіб товариства з обмеженою відповідальністю. Виділ та припинення товариства.

5.5. Особливості правового статусу товариства з додатковою відповідальністю.

Поняття товариства з додатковою відповідальністю. Його відмінність від товариства з обмеженою відповідальністю.

Тема 6. Правовий статус акціонерних товариств.

6.1. Правовий статус акціонерного товариства. Типи акціонерних товариств.

Поняття та характеристика акціонерного товариства. Типи акціонерних товариств.

6.2. Акціонери товариства. Акціонерне товариство з одним акціонером. Права та обов'язки акціонерів.

Поняття акціонерів товариства. Створення акціонерного товариства однією особою. Прості і привілейовані акції. Права акціонерів – власників привілейованих акцій. Поняття безвідкличної довіреності. Переважне право акціонера. Права та обов'язки акціонерів.

6.3. Заснування акціонерного товариства. Капітал акціонерного товариства. Цінні папери акціонерного товариства. Дивіденди акціонерного товариства.

Порядок створення акціонерного товариства. Засновники акціонерного товариства. Засновницький договір акціонерного товариства. Поняття емісії цінних паперів. Поняття емітента. Етапи створення акціонерного товариства. Установчі збори акціонерного товариства. Солідарна відповідальність засновників акціонерного товариства. Статут акціонерного товариства. Статутний капітал акціонерного товариства. Мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства. Резервний капітал акціонерного товариства. Поняття акції. Дивіденди акціонерного товариства: поняття, розмір, порядок виплати.

6.4. Загальні збори акціонерного товариства. Рада директорів акціонерного товариства. Наглядова рада акціонерного товариства. Виконавчий орган акціонерного товариства. Корпоративний секретар.

Загальні збори акціонерів (поняття, компетенція, порядок скликання). Рада директорів акціонерного товариства (поняття, компетенція, склад). Виконавчий і невиконавчий директор. Голова ради директорів. Засідання ради директорів. Наглядова рада акціонерного товариства (поняття, порядок виплати винагороди, компетенція, порядок обрання членів наглядової ради). Голова наглядової ради. Незалежний директор. Виконавчий орган акціонерного товариства (поняття, компетенція, склад, засідання виконавчого органу). Голова колегіального виконавчого органу. Член колегіального виконавчого органу. Одноосібний виконавчий орган акціонерного товариства. Посада корпоративного секретаря акціонерного товариства (поняття, вимоги, повноваження).

6.5. Придбання значного та контрольного пакета акцій акціонерного товариства. Викуп та обов'язковий викуп акціонерним товариством розміщеним ним цінних паперів.

Поняття значного пакету акцій. Поняття контрольного пакету акцій. Поняття значного контрольного пакету акцій. Поняття домінуючого контрольного пакету акцій. Поняття власника значного пакету акцій. Придбання значного та контрольного пакета акцій акціонерного товариства. Викуп та обов'язковий викуп акціонерним товариством розміщеним ним цінних паперів.

6.6. Значні правочини та правочини, щодо вчинення яких є заінтересованість. Перевірка фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства.

Поняття значного правочину. Поняття правочину, щодо якого є заінтересованість. Поняття особи, заінтересованої у вчиненні акціонерним товариством правочину. Перевірка фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства за результатами фінансового року. Вимоги до

незалежного суб'єкта аудиторської діяльності. Спеціальна перевірка фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства.

6.7. Виділ та припинення акціонерного товариства.

Підстави припинення акціонерного товариства. Добровільне припинення акціонерного товариства. Злиття, приєднання, поділ, виділ, перетворення акціонерного товариства. Добровільна ліквідація акціонерного товариства.

Тема 7. Правовий статус повних та командитних товариств.

7.1. Поняття повного товариства. Засновницький договір повного товариства. Управління та ведення справ повного товариства.

Поняття повного товариства. Вимоги до найменування. Солідарна відповідальність учасників. Субсидіарний характер відповідальності. Зміст засновницького договору про повне товариство. Управління повним товариством. Ведення справ повного товариства. Про заборону учасникам повного товариства конкурувати з повним товариством.

7.2. Зміни у складі учасників. Звернення стягнення на частку учасника. Відповідальність учасників за борги повного товариства.

Зміни у складі учасників. Відступлення частки (її частини) учасника повного товариства. Вихід учасника з повного товариства. Виключення учасника з повного товариства. Звернення стягнення на частку учасника в повному товаристві. Відповідальність учасників за борги повного товариства. Ліквідація повного товариства.

7.3. Поняття командитного товариства. Зміст засновницького договору.

Поняття та основні ознаки командитного товариства. Основні відмінності у правовому статусі повних учасників та вкладників командитного товариства. Вимоги до найменування. Зміст засновницького договору про командитне товариство. Застосування щодо командитного товариства норм про повне товариство.

7.4. Учасники командитного товариства. Управління справами командитного товариства.

Поняття учасників командитного товариства. Правила, якими обмежується участь повних учасників командитного товариства у господарських товариствах. Заборону щодо конкурування учасників з товариством. Складений капітал командитного товариства. Управління справами командитного товариства.

7.5. Вступ вкладника до командитного товариства. Права та обов'язки вкладників командитного товариства.

Вступ вкладника до командитного товариства. Права вкладників командитного товариства. Обов'язки вкладників командитного товариства.

7.6. Відповідальність вкладника командитного товариства. Особливості припинення командитного товариства.

Відповідальність вкладника командитного товариства. Заборона на прийняття участі у діяльності командитного товариства. Вчинення правочинів без

відповідних повноважень. Підстави для ліквідації командитного товариства. Загальна черговість задоволення вимог кредиторів.

Змістовий модуль 2. Основні напрями правового регулювання господарської діяльності в Україні.

Тема 8. Основні положення про майнову основу господарювання.

8.1. Загальні положення про майнову основу господарювання.

Поняття майна. Поняття основних фондів виробничого і невиробничого призначення. Оборотні засоби. Кошти у складі майна суб'єктів господарювання. Товари у складі майна суб'єктів господарювання. Поняття та ознаки правового режиму майна. Право господарського відання. Право оперативного управління. Здійснення господарської діяльності суб'єктів господарювання на основі речових прав на чуже майно. Джерела формування майна суб'єктів господарювання. Підстави виникнення майнових прав та майнових обов'язків. Виникнення, зміна, припинення правового режиму майна.

8.2. Правовий режим майна приватної власності у сфері господарювання.

Володіння, користування і розпорядження майном. Правовий режим власності та правові форми реалізації права власності. Поняття та групи корпоративних прав. Поняття корпоративних відносин. Приватизація як спосіб набуття права приватної власності суб'єктами господарювання. Захист права власності та інших майнових прав та його способи.

8.3. Правовий режим майна державної власності у сфері господарювання.

Поняття державного майна у сфері господарювання. Управління об'єктами державної власності. Об'єкти, які не можуть бути об'єктами передачі з державної у комунальну власність. Відчуження суб'єктом господарювання державного майна, яке належить до основних фондів.

8.4. Правовий режим майна комунальної власності у сфері господарювання.

Правовий статус об'єктів комунальної власності. Права господарського відання та оперативного управління комунальним майном. Договірні форми використання майна комунальної власності у сфері господарювання (поняття орендодавців, орендарів, концесії, концесіонера, об'єкта концесії). Підстави для набуття права комунальної власності на майно господарського призначення. Припинення права комунальної власності на майно господарського призначення.

8.5. Правовий режим використання природних ресурсів суб'єктами господарювання.

Обов'язок держави щодо забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України. Правовий режим використання окремих видів природних ресурсів. Поняття природних ресурсів загальнодержавного значення. Поняття природних ресурсів місцевого значення. Права та обов'язки суб'єктів господарювання при використанні природних ресурсів.

8.6. Правовий режим цінних паперів у сфері господарювання.

Поняття цінних паперів. Види цінних паперів. Права емітентів цінних паперів. Групи цінних паперів в обороті в Україні.

8.7. Правовий режим інтелектуальної власності у сфері господарювання.

Поняття об'єктів інтелектуальної власності. Поняття патенту. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Комерційне найменування. Право на використання географічного зазначення мають лише суб'єкти господарювання, які виробляють товари (надають послуги). Права суб'єкта господарювання, що є володільцем технічної, організаційної або іншої комерційної інформації.

Тема 9. Загальні положення про господарські зобов'язання, господарський договір.

9.1. Господарські зобов'язання.

Поняття і підстави виникнення господарських зобов'язань. Види господарських зобов'язань. Виконання господарських зобов'язань. Забезпечення виконання господарських зобов'язань. Припинення і недійсність господарських зобов'язань.

9.2. Господарські договори.

Правова основа, поняття й ознаки господарських договорів. Види, система і функції господарських договорів. Зміст, істотні умови господарських договорів. Загальний порядок укладання господарських договорів. Зміна та розірвання господарських договорів.

Тема 10. Правове регулювання економічної конкуренції. Обмеження монополізму, захист від недобросовісної конкуренції.

10.1. Конкуренція у сфері господарювання.

Поняття економічної конкуренції. Суттєві умови існування конкуренції. Державна підтримка конкуренції.

10.2. Обмеження монополізму в економіці. Зловживання монопольним становищем на ринку.

Поняття монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання. Умови визнання суб'єкта господарювання таким, що займає монопольне (домінуюче) становище. Порядок визнання суб'єкта таким, що займає монопольне (домінуюче) становище. Поняття зловживання монопольним становищем.

10.3. Природні монополії.

Поняття природної монополії. Суб'єкти природної монополії. Обов'язки суб'єктів природних монополій. Сфери регулювання діяльності суб'єктів природних монополій. Поняття суміжних ринків.

10.4. Неправомірні угоди між суб'єктами господарювання.

Поняття неправомірних угод між суб'єктами господарювання. Поняття антиконкурентних узгоджених дій.

10.5. Дискримінація суб'єктів господарювання. Недобросовісна конкуренція.

Поняття дискримінації суб'єктів господарювання органами влади. Заборона дискримінації суб'єктів господарювання. Поняття недобросовісної конкуренції.

10.6. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання.

Основні немайнові права суб'єктів господарювання. Поняття ділової репутації. Перелік дій, які визначаються як неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання. Поняття торговельної марки. Поняття копіювання зовнішнього вигляду виробу. Поняття порівняльної реклами.

10.7. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції. Досягнення неправомірних переваг у конкуренції.

Поняття перешкод у процесі конкуренції. Поняття поширення інформації, що вводить в оману. Поняття інформації, що вводить в оману. Поняття дискредитації суб'єкта господарювання. Поняття купівлі-продажу товарів, виконання робіт, надання послуг із примусовим асортиментом. Поняття схилення до бойкоту суб'єкта господарювання. Поняття схилення постачальника до дискримінації покупця. Поняття схилення суб'єкта господарювання до розірвання договору з конкурентом іншого суб'єкта господарювання. Поняття підкупу працівника постачальника. Поняття підкупу працівника покупця (замовника). Поняття досягнення неправомірних переваг у конкуренції.

10.8. Неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею.

Поняття комерційної таємниці. Поняття майнових прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Поняття неправомірного збирання відомостей, що становлять комерційну таємницю. Поняття розголошення комерційної таємниці. Поняття схилення до розголошення комерційної таємниці. Поняття неправомірного використання комерційної таємниці.

10.9. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію. Правила професійної етики у конкуренції.

Відповідальність за недобросовісну конкуренцію. Правила професійної етики у конкуренції.

10.10. Захист прав споживачів.

Права споживачів під час придбання, замовлення чи використання товарів (робіт, послуг).

10.11. Державний контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства. Антимонопольно-конкурентне законодавство.

Антимонопольний комітет України (АМКУ): поняття та повноваження. Основні нормативно-правові акти, що регулюють антимонопольно-конкурентне законодавство.

Тема 11. Основні засади господарсько-правової відповідальності. Позасудовий і судовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

11.1. Господарсько-правова відповідальність у сфері господарювання.

Загальні положення про господарсько-правову відповідальність. Підстави та межі господарсько-правової відповідальності. Прострочення боржника та кредитора.

11.2. Відшкодування збитків у сфері господарювання.

Поняття відшкодування збитків у сфері господарювання. Умови та порядок відшкодування збитків.

11.3. Захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

Загальні положення про захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. Позасудовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. Судовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

11.4. Штрафні санкції у сфері господарювання.

Штрафні санкції. Порядок застосування штрафних санкцій.

11.5. Оперативно-господарські санкції у сфері господарювання.

Оперативно-господарські санкції. Порядок застосування оперативно-господарських санкцій.

11.6. Адміністративно-господарські санкції у сфері господарювання.

Поняття та види адміністративно-господарських санкцій. Підстави та порядок застосування адміністративно-господарських санкцій. Строки застосування адміністративно-господарських санкцій. Гарантії прав суб'єктів господарювання в разі неправомірного застосування до них адміністративно-господарських санкцій.

Тема 12. Захист прав споживачів.

12.1. Поняття, види прав споживачів та їх захист.

Поняття споживача, виробника, виконавця. Права споживачів під час укладення, зміни, виконання та припинення договорів щодо отримання (придбання, замовлення тощо) продукції, а також при використанні продукції, яка реалізується на території України, для задоволення своїх особистих потреб. Обов'язки споживачів. Повноваження держави щодо захисту прав споживачів.

12.2. Гарантійні зобов'язання додержання прав споживачів.

Поняття гарантійного строку. Обчислення гарантійного строку. Зазначення гарантійного строку. Гарантійне зобов'язання.

12.3. Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості та його обмін на товар належної якості.

Права споживача у разі виявлення протягом встановленого гарантійного строку недоліків. Вимога споживача про заміну товару. Пред'явлення споживачем вимоги про безоплатне усунення недоліків товару. Перелік товарів, з яких

утворюється обмінний фонд. Порядок розгляду вимог споживача. Обмін товару. Права споживача у разі, якщо на момент обміну аналогічного товару немає у продажу.

12.4. Права споживача у разі порушення виконавцем умов договору про виконання робіт та надання послуг.

Право споживача відмовитися від договору про виконання робіт (надання послуг) і вимагати відшкодування збитків. Права споживачів у разі виявлення недоліків у виконаній роботі (наданій послугі). Підстави звільнення виконавця від відповідальності. Обов'язки виконавців.

12.5. Право споживача на безпеку товарів (робіт, послуг).

Безпечне використання продукції, її зберігання, транспортування та утилізації. Обов'язки виробника (виконавця) щодо безпеки товарів (робіт, послуг).

12.6. Право споживача на інформацію про товари (роботи, послуги).

Право на одержання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію, що забезпечує можливість її свідомого і компетентного вибору. Вимоги до інформації про послуги, пов'язані з концертною, гастрольно-концертною, конкурсною, фестивальною діяльністю. Доступ споживача до інформації про товари (роботи, послуги). Вимоги до інформації щодо ціни товарів (робіт, послуг).

12.7. Права споживача у сфері торговельного та інших видів обслуговування.

Права споживача на вільний вибір товарів і послуг у зручний для нього час та на вільне здійснення безготівкових розрахунків. Заборона примушування споживача. Обов'язки продавця у сфері торговельного та інших видів обслуговування.

12.8. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну товарами (роботами, послугами) неналежної якості.

Відповідальність за відмову споживачу в реалізації його прав. Відповідальність за виготовлення або реалізацію продукції, що не відповідає вимогам нормативно-правових актів стосовно безпеки для життя, здоров'я та майна споживачів і навколишнього природного середовища. Відповідальність за реалізацію продукції, забороненої відповідним державним органом для виготовлення та реалізації (виконання, надання). Відповідальність за реалізацію небезпечного товару без належного попереджувального маркування, а також без інформації про правила і умови безпечного його використання. Відповідальність за відсутність необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію або продавця. Відповідальність за створення перешкод службовим особам. Відповідальність за невиконання або несвоєчасне виконання припису посадових осіб. Відповідальність за реалізацію товару, строк придатності якого минув. Відповідальність за порушення умов договору між споживачем і виконавцем про виконання роботи, надання послуги. Відповідальність за обмеження або відмову в реалізації прав споживачів.

Тема 13. Правове регулювання господарських відносин в агропромисловому комплексі.

13.1. Поняття та особливості аграрних правовідносин.

Поняття сільськогосподарської діяльності. Поняття аграрних правовідносин. Ознаки аграрних правовідносин. Об'єкт аграрних відносин. Особливості аграрних правовідносин. Підстави виникнення, зміни чи припинення аграрних правовідносин. Основні нормативно-правові акти, що регулюють аграрні правовідносини.

13.2. Поняття і класифікація суб'єктів господарювання у сфері агропромислового комплексу.

Поняття суб'єкта агропромислового комплексу. Класифікація суб'єктів господарювання у сфері агропромислового комплексу.

13.3. Правовий статус суб'єктів господарювання в агропромисловому комплексі.

Поняття сільськогосподарського товаровиробника. Правовий статус державних та комунальних сільськогосподарських підприємств. Правовий статус фермерського господарства. Правовий статус сільськогосподарських кооперативів. Правовий статус господарських товариств - суб'єктів аграрного господарювання.

13.4. Громадяни як учасники аграрних правовідносин.

Господарська діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи у сфері аграрних правовідносин. Майно, яке використовується для ведення особистого селянського господарства. Припинення ведення особистого селянського господарства.

13.5. Договірні відносини у сільському господарстві.

Класифікація договірних відносин у сільському господарстві. Ознаки аграрно-правового договору. Договір контрактації. Особливості виконання договорів контрактації. Відповідальність за договором контрактації. Договір поставки у сільському господарстві. Договір міни в аграрних правовідносинах. Фінансовий лізинг у сфері аграрних правовідносин. Договори страхування у сфері сільського господарства. Договір складського зберігання зерна. Аграрні розписки.

13.6. Регулювання земельно-орендних відносин у сільськогосподарських підприємствах.

Земельні ділянки державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій. Відокремлена фермерська садиба. Землі фермерського господарства. Право власності на земельну ділянку та право користування земельною ділянкою сільськогосподарського кооперативу. Земельні ділянки, призначені для ведення особистого селянського господарства.

Тема 14. Особливості правового регулювання господарсько-торговельної діяльності.

14.1. Поняття, види і правова основа господарсько-торговельної діяльності.

Поняття господарсько-торговельної діяльності. Поняття виробів народного споживання. Поняття допоміжної діяльності. Форми здійснення господарсько-торговельної діяльності.

14.2. Правове регулювання матеріально-технічного постачання та збуту.

Поняття матеріально-технічного постачання і збуту.

14.3. Договір поставки.

Поняття договору поставки. Сторони договору поставки. Предмет договору поставки. Основні відмінності договору поставки від договору купівлі-продажу.

14.4. Контрактація сільськогосподарської продукції.

Предмет договору контрактації сільськогосподарської продукції. Особливості виконання договорів контрактації. Відповідальність за договором контрактації.

14.5. Правове регулювання енергопостачання.

Предмет договору енергопостачання. Поняття поновлюваних джерел енергії. Характеристика та умови договору енергопостачання.

14.6. Біржова торгівля.

ЗУ "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки": загальні положення. Поняття біржового товару. Поняття продукції товарної біржі. Товарна біржа.

14.7. Оренда майна та лізинг.

Предмет договору оренди. Поняття об'єкту оренди. Істотні умови договору оренди. Оцінка об'єкта оренди. Строк договору оренди. Основні права та обов'язки орендаря. Орендна плата. Орендодавці щодо державного та комунального майна. Припинення та розірвання договору оренди. Лізинг у сфері господарювання.

14.8. Інші види господарсько-торговельної діяльності.

Міна (бартер) у сфері господарювання. Зберігання у товарному складі.

Тема 15. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Спеціальний режим господарювання.

15.1. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, їх права та обов'язки. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічні договори (контракти). Відповідальність за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність. Іноземні інвестиції.

15.2. Спеціальний режим господарювання.

Визначення спеціальної (вільної) економічної зони. Територія і статус спеціальної (вільної) економічної зони. Типи спеціальних (вільних) економічних зон. Державні гарантії інвестицій у спеціальній (вільній) економічній зоні. Законодавство, що діє на території спеціальної (вільної) економічної зони. Концесія. Поняття про інші види спеціальних режимів господарської діяльності. Гарантії прав учасників господарських відносин в умовах спеціального режиму господарювання.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять

Назва теми	Зміст
<p>Тема 1. Заняття 1. Загальні положення про господарське право. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання.</p>	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, ознаки та види господарських відносин. 2. Поняття і предмет господарського права. 3. Основні принципи господарського права та методи правового регулювання господарських відносин. 4. Джерела господарського права. Система господарського законодавства України. 5. Поняття та види господарської діяльності. 6. Участь держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності. 7. Форми реалізації державою економічної політики. Основні напрями економічної політики держави. Прогнозування та планування економічного і соціального розвитку. 8. Засоби державного регулювання господарської діяльності. Податки в механізмі державного регулювання господарської діяльності. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю. Захист прав суб'єктів господарювання та споживачів.
<p>Тема 2. Заняття 2. Загальні положення про суб'єктів господарювання. Правовий статус підприємств та їх об'єднань.</p>	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підприємництво як вид господарської діяльності. Некомерційне господарювання. 2. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарювання. 3. Створення суб'єкта господарювання. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання. Припинення суб'єктів господарювання або їх діяльності. 4. Поняття, ознаки, види та організаційно-правові форми підприємств. 5. Створення підприємств. Організаційна структура підприємства. Припинення підприємств чи їх діяльності. 6. Державні та комунальні унітарні підприємства. 7. Приватні підприємства. Інші види підприємств. 8. Поняття та ознаки об'єднань підприємств. Види об'єднань підприємств. 9. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств.

	<p>10. Створення, припинення управління об'єднанням підприємств.</p> <p>11. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії.</p>
<p>Тема 3. Заняття 3. Правовий статус підприємств колективної власності, кредитних спілок, підприємств релігійних організацій та благодійних організацій. Громадянин як суб'єкт господарювання.</p>	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття підприємства колективної власності. Поняття кооперативу. 2. Порядок створення кооперативу. Членство в кооперативі. Органи управління кооперативу. 3. Майно кооперативу та джерела його формування. Фонди кооперативу. 4. Економічні засади діяльності кооперативів. Майнова відповідальність кооперативу та його членів. Реорганізація та ліквідація кооперативу. 5. Поняття кооперативного об'єднання. Трудові відносини в кооперативних організаціях. Правовий статус виробничого кооперативу. 6. Споживча кооперація. Підприємства споживчої кооперації. 7. Правовий статус підприємства релігійної організації. 8. Правовий статус кредитних спілок у сфері господарювання. 9. Правовий статус благодійних організацій у сфері господарювання. 10. Поняття фізичної особи-підприємця. Набуття статусу підприємця. Основні права та обов'язки фізичної особи-підприємця. Припинення діяльності фізичної особи-підприємця.
<p>Тема 4. Заняття 4. Правовий статус господарських товариств.</p>	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види господарського товариства. 2. Створення господарських товариств. Установчі документи господарських товариств. 3. Склад і правовий режим майна господарських товариств. 4. Органи управління господарських товариств. 5. Припинення господарських товариств.
<p>Тема 5. Заняття 5. Правовий статус товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю.</p>	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про товариство з обмеженою відповідальністю. Учасники товариства, їх права та обов'язки. Поняття про корпоративний договір та безвідкличну довіреність з корпоративних прав. 2. Створення товариства. Статутний капітал та вклади учасників. Управління товариством. 3. Поняття про значні правочини та правочини, щодо вчинення яких є заінтересованість. 4. Відповідальність товариства та його учасників. Виділ та припинення товариства.

	5. Особливості правового статусу товариства з додатковою відповідальністю.
Тема 6. Заняття 6. Правовий статус акціонерних товариств.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий статус акціонерного товариства. Типи акціонерних товариств. 2. Акціонери товариства. Акціонерне товариство з одним акціонером. Права та обов'язки акціонерів. 3. Заснування акціонерного товариства. Капітал акціонерного товариства. Цінні папери акціонерного товариства. Дивіденди акціонерного товариства. 4. Загальні збори акціонерного товариства. Рада директорів акціонерного товариства. Наглядова рада акціонерного товариства. Виконавчий орган акціонерного товариства. Корпоративний секретар. 5. Придбання значного та контрольного пакета акцій акціонерного товариства. Викуп та обов'язковий викуп акціонерним товариством розміщеним ним цінних паперів. 6. Значні правочини та правочини, щодо вчинення яких є заінтересованість. Перевірка фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства. 7. Виділ та припинення акціонерного товариства.
Тема 7. Заняття 7. Правовий статус повних та командитних товариств.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття повного товариства. Засновницький договір повного товариства. Управління та ведення справ повного товариства. 2. Зміни у складі учасників. Звернення стягнення на частку учасника. Відповідальність учасників за борги повного товариства. 3. Поняття командитного товариства. Зміст засновницького договору. 4. Учасники командитного товариства. Управління справами командитного товариства. 5. Вступ вкладника до командитного товариства. Права та обов'язки вкладників командитного товариства. 6. Відповідальність вкладника командитного товариства. Особливості припинення командитного товариства.
Тема 8. Заняття 8. Основні положення про майнову основу господарювання.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення про майнову основу господарювання. 2. Правовий режим майна приватної власності у сфері господарювання. 3. Правовий режим майна державної власності у сфері господарювання. 4. Правовий режим майна комунальної власності у сфері господарювання.

	<p>5. Правовий режим використання природних ресурсів суб'єктами господарювання.</p> <p>6. Правовий режим цінних паперів у сфері господарювання.</p> <p>7. Правовий режим інтелектуальної власності у сфері господарювання.</p>
Тема 9. Заняття 9. Загальні положення про господарські зобов'язання, господарський договір.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Господарські зобов'язання. 2. Господарські договори.
Тема 10. Заняття 10. Правове регулювання економічної конкуренції. Обмеження монополізму, захист від недобросовісної конкуренції.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конкуренція у сфері господарювання. 2. Обмеження монополізму в економіці. Зловживання монопольним становищем на ринку. 3. Природні монополії. 4. Неправомірні угоди між суб'єктами господарювання. 5. Дискримінація суб'єктів господарювання. Недобросовісна конкуренція. 6. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання. 7. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції. Досягнення неправомірних переваг у конкуренції. 8. Неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею. 9. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію. Правила професійної етики у конкуренції. 10. Захист прав споживачів. 11. Державний контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства. Антимонопольно-конкурентне законодавство.
Тема 11. Заняття 11. Основні засади господарсько-правової відповідальності. Позасудовий і судовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Господарсько-правова відповідальність у сфері господарювання. 2. Відшкодування збитків у сфері господарювання. 3. Захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. 4. Штрафні санкції у сфері господарювання. 5. Оперативно-господарські санкції у сфері господарювання. 6. Адміністративно-господарські санкції у сфері господарювання.
Тема 12. Заняття 12. Захист прав споживачів.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види прав споживачів та їх захист. 2. Гарантійні зобов'язання додержання прав споживачів.

	<p>3. Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості та його обмін на товар належної якості.</p> <p>4. Права споживача у разі порушення виконавцем умов договору про виконання робіт та надання послуг.</p> <p>5. Право споживача на безпеку товарів (робіт, послуг).</p> <p>6. Право споживача на інформацію про товари (роботи, послуги).</p> <p>7. Права споживача у сфері торговельного та інших видів обслуговування.</p> <p>8. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну товарами (роботами, послугами) неналежної якості.</p>
Тема 13. Заняття 13. Правове регулювання господарських відносин в агропромисловому комплексі.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та особливості аграрних правовідносин. 2. Поняття і класифікація суб'єктів господарювання у сфері агропромислового комплексу. 3. Правовий статус суб'єктів господарювання в агропромисловому комплексі. 4. Громадяни як учасники аграрних правовідносин. 5. Договірні відносини у сільському господарстві. 6. Регулювання земельно-орендних відносин у сільськогосподарських підприємствах.
Тема 14. Заняття 14. Особливості правового регулювання господарсько-торговельної діяльності.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види і правова основа господарсько-торговельної діяльності. 2. Правове регулювання матеріально-технічного постачання та збуту. 3. Договір поставки. 4. Контрактація сільськогосподарської продукції. 5. Правове регулювання енергопостачання. 6. Біржова торгівля. 7. Оренда майна та лізинг. 8. Інші види господарсько-торговельної діяльності.
Тема 15. Заняття 15. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Спеціальний режим господарювання.	<p>Розгляд та обговорення теоретичних питань за темою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 2. Спеціальний режим господарювання.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Вирішення ситуаційного завдання за темою.
Тема 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Вирішення ситуаційного завдання за темою.
Тема 3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Вирішення ситуаційного завдання за темою. 4. Вирішення практичного завдання на порівняння двох видів кооперативів.
Тема 4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Вирішення ситуаційних завдань за темою.
Тема 5.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Вирішення ситуаційних завдань за темою.
Тема 6.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Вирішення ситуаційних завдань за темою. 4. Підготовка до контрольної роботи.
Тема 7.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Написання контрольної роботи за результатами вивчення тематики змістового модуля 1.
Тема 8.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Вирішення ситуаційного завдання за темою.
Тема 9.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Вирішення ситуаційних завдань за темою.

Тема 10.	1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Virішення ситуаційного завдання за темою.
Тема 11.	1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Virішення ситуаційного завдання за темою.
Тема 12.	1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Virішення ситуаційних завдань за темою.
Тема 13.	1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Virішення ситуаційного завдання за темою.
Тема 14.	1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Опитування у вигляді тестування. 3. Virішення ситуаційних завдань за темою. 4. Підготовка до підсумкової контрольної роботи.
Тема 15.	1. Вивчення теоретичного матеріалу за темою, опрацювання основних нормативно-правових актів за вивченим матеріалом. 2. Написання підсумкової контрольної роботи.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1 - 15).

Наочні (презентація (Тема 1 - 15).

Практичні (практична робота (Тема 1 - 15), кейс-метод (Тема 1 – 15) семінари-дискусії (Тема 1 - 15).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, яка передбачає такі контрольні заходи:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться у формі письмової контрольної роботи за результатами змістового модуля 1 та має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий контроль, що проводиться у формі письмової підсумкової контрольної роботи за результатами вивчення навчальної дисципліни та має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу навчальної дисципліни;

семестровий контроль, що проводиться у формі диференційованого заліку.

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях, шляхом оцінювання рівня володіння здобувача теоретичним матеріалом та правильністю виконання ситуаційних завдань, кожне з яких максимально оцінюється в 5 балів (максимально всього 65 балів).

Модульний контроль проводиться у формі письмової контрольної роботи за результатами змістового модуля 1, яка включає тестові завдання та оцінюється максимально в 10 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді письмової підсумкової контрольної роботи, яка включає тестові завдання та оцінюється максимально в 25 балів.

Максимально можлива кількість балів за поточний, модульний та підсумковий контроль упродовж семестру – 100 та мінімально можлива кількість балів – 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного, модульного та підсумкового контролю за накопичувальною системою. Здобувача слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами поточного, модульного та підсумкового контролю дорівнює або перевищує 60.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-ІV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#top>

4. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

5. Про захист економічної конкуренції. Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-ІІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

6. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності. Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-ІV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>

7. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Закон України від 15.05.2003 р. № 755-ІV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

8. Про акціонерні товариства. Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>

9. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VІІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>

10. Господарське право [Електронний ресурс] : підручник / В. В. Сергієнко, Ю. Ю. Браславець, Н. М. Капустян [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Сергієнка; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (1,06 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. - 411 с. : іл. - Загол. з титул. екрану. - Бібліогр.: с. 396-411.– Режим доступу <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22143>

Додаткова

11. Єрофеєнко Л. В. Щодо захисту авторського права у мережі Інтернет / Л. В. Єрофеєнко // Правові новели. Науковий юридичний журнал. – Херсон : Міжнародний університет бізнесу і права, 2019. - № 7. - С.41-45. – Режим доступу <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29360>

12. Лисяк О. І. Правовий аналіз деяких проблем розмежування антиконкурентних узгоджених дій та неправомірних угод між суб'єктами господарювання / О. І. Лисяк // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право». – Харків, 2023. – Вип. 37. – С. 44 – 51. – Режим доступу <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29774>

13. Суц О. П. Юридична характеристика спеціального інвестиційного договору / О. П. Суц // Право та інновації. - 2023. - № 1(41). - С. 40–48. – Режим доступу <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29235>

14. Суц О. П. Правове становище комунальних корпоративних підприємств / О. П. Суц. // Територіальна громада – суб’єкт права комунальної власності : зб. тез наук. допов. і повідомл. наук. - практ. конф. вчених, практикуючих юристів, аспірантів та студентів, 11 груд. 2020 р. : тези допов. – Харків : Нац. акад.прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самовр., 2020. – С. 10-14. – Режим доступу <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24891>

15. Остапенко О. Г. Правові засади здійснення господарської діяльності суб’єктів господарювання в умовах пандемії / О. Г. Остапенко // Актуальні проблеми приватно та приватного права: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., присвяченій 92-річчю від дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, д.ю.н., професора Процевського О.І., 2 квіт. 2021 р. – Харків, 2021. – С. 283-286. – Режим доступу <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25698>

Інформаційні ресурси

16. Посилання на курс навчальної дисципліни «Господарське право» на сайті Персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9105>

17. Інформаційно-пошукова система "Законодавство України" на офіційному сайті Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

18. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://reyestr.court.gov.ua/>

19. Офіційний сайт Касаційного господарського суду [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_gosp/